

АНОТАЦІЯ

Сбруєва Аліна, Козлов Дмитро, Козлова Олена, Чистякова Ірина. Європейський простір педагогічної освіти: трансформація практики освіти вчителів у Європі.

У статті досліджено особливості трансформації педагогічної освіти в контексті створення Європейського простору педагогічної освіти (ЕТЕА). У статті на основі контент-аналізу європейської педагогічної освіти визначено механізми, процеси та ключові агенти, які взаємно підсилюють один одного для формування процесу європеїзації в освіті вчителів. Для аналітичних цілей означені механізми, процеси та ключові агенти було згруповано відповідно до їх функцій у такі основні категорії:

- 1) координація політики;
- 2) міжгалузеві інструменти;
- 3) управління на основі фактів;
- 4) Болонський процес;
- 5) освітні програми;
- 6) стейкхолдери.

Доведено, що з точки зору європеїзації, поява ЕТЕА є результатом «кругового підходу», який поєднує вертикальні та горизонтальні процедури трансформації політики. Визначено майбутні тенденції політики реформування освіти ЄС: 1) зростання ролі ЄС в освітній політиці, включаючи політику щодо педагогічної освіти, а також збільшення його здатності впливати на розвиток освіти держав-членів ЄС; 2) постійна можливість інших галузей впливати на розвиток освіти.

Констатовано, що європеїзація галузі може або посилити існуючу напруженість, або функціонувати як засіб від історично вкорінених протиріч. Для того, щоб уможливити появу нових інноваційних рішень, процес європеїзації повинен дати можливість системам педагогічної освіти визначити власні організаційні моделі, ураховуючи, що різні країни можуть перебувати на різних стадіях формулювання та впровадження освітньої педагогічної політики.

Ключові слова: європейський простір педагогічної освіти, трансформація, педагогічна освіта, європеїзація.

УДК 378.018.8:630*2-051

Василь Хрик

Білоцерківський національний аграрний університет

ORCID ID 0000-0003-1912-3476

DOI 10.24139/2312-5993/2021.05/213-223

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ЛІСІВНИЧОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

У статті здійснено спробу висвітлити основні проблеми лісівничої освіти. Розкрито основні напрями вдосконалення лісівничої освіти. Доведено, що найбільш затребуваними проблемами, які потребують висвітлення у процесі підготовки майбутніх фахівців лісового господарства є: спільне управління лісовими ресурсами державним сектором і населенням; лісове господарство і його роль у збереженні та захисті біорізноманіття; ліси як місця відпочинку, зокрема екологічний туризм; надання інформації громадянському суспільству з питань лісу і лісового господарства; формування і реалізація лісової політики; взаємозв'язок з іншими секторами, такими як сільське господарство, управління природними ресурсами, освіта, туризм, інфраструктура і торгівля.

***Ключові слова:** лісівнича освіта, екологізація знань, лісове господарство, лісова політика, природні ресурси, реорганізація, ліси, лісогосподарська галузь.*

Постановка проблеми. Лісове господарство є стратегічним напрямом розвитку економіки України. В останні роки ліс розглядається як один із глобальних факторів забезпечення стійкого розвитку людства й екологічної безпеки його життєдіяльності. Тому особливої значимості набуває людський фактор, зокрема компетентність фахівців, які працюють у цій галузі.

Суспільство висуває потребу в компетентній особистості, яка на основі самостійного критичного мислення і відповідальності буде готовою і здатною не лише визначати екологічні проблеми, знаходити раціональні шляхи вирішення їх, а й запобігати виникненню останніх. Цьому повинні передувати набута система фахових знань та активна громадянська позиція лісівника-еколога (Коляджин 2019, с. 88).

Сучасний стан лісового господарства нашої держави свідчить про нагальну необхідність реалізації основ екологічного лісокористування, які би враховували необхідність різнопланового і цільового використання лісів, підвищення їх стійкості та посилення еколога-захисних функцій. Водночас модернізація і розвиток лісової галузі в Україні неможливі сьогодні без кваліфікованих робітничих та управлінських кадрів, здатних самостійно й осмислено планувати та здійснювати лісогосподарські заходи відповідно до пріоритетів сучасної державної лісової політики (Якименко, 2012, с. 78).

Аналіз актуальних досліджень. Розглядаючи історію становлення і розвитку лісового господарства, а також вищої лісівничої освіти, ми звернулися до праць вітчизняних учених, у яких розкрито питання створення освітнього середовища у професійній підготовці бакалаврів лісового і садово-паркового господарства, досліджено шляхи вдосконалення екологічної підготовки майбутніх техніків лісового господарства, висвітлено деякі особливості сучасної системи лісівничої освіти, проаналізовано теоретико-методичні засади формування мовнокомунікативної компетентності майбутніх фахівців лісотехнічних спеціальностей, розкрито практичну складову професійної підготовки майбутніх фахівців лісового господарства, доведено взаємозв'язок навчання фізики і професійно-орієнтованих дисциплін у підготовці майбутніх фахівців лісового господарства в закладах освіти I-II рівнів акредитації, розроблено модель формування управлінської компетентності майбутніх магістрів лісового господарств, схарактеризовано зміст і методику підготовки майбутніх кваліфікованих робітників лісового господарства, подано шляхи підготовки висококваліфікованих фахівців

лісового господарства (І. Вдовенко, С. Виговська, О. Гриджук, І. Коляджин, Л. Макодзей, Н. Стрижак, М. Ткач, А. Юрченко, О. Якименко). Історичні засади становлення лісівничої освіти розкрито в дослідженнях С. Амеліної, О. Голікової, Б. Кіндюк, П. Третяк, І. Фурсенко.

Проте аналіз науково-педагогічних публікацій засвідчує, що проблема комплексного підходу до професійної підготовки майбутніх фахівців лісового господарства, зокрема її практичної складової, залишається недостатньо дослідженою на сьогодні.

Крім того, заклади освіти розташовані по всій території України і здебільшого здійснюють підготовку майбутніх фахівців для роботи в лісовому господарстві в регіоні розташування закладу. У них теоретична і практична підготовка переважно враховує регіональні особливості лісів та лісового господарства природних зон України (Коляджин, 2019, с. 87).

Варто зазначити, що вітчизняні науковці активно здійснюють пошук шляхів і способів розв'язання актуальних проблем лісівничої освіти в Україні, зокрема на основі вивчення зарубіжного досвіду в цій сфері: схарактеризовано вдосконалення еколого-економічного регулювання лісогосподарського підприємництва на основі імплементації зарубіжного досвіду, розкрито особливості професійної підготовки майбутніх фахівців лісогосподарської галузі в Віденському університеті природних ресурсів і прикладних наук та професійну підготовку управлінських кадрів для лісівничої галузі в лісогосподарських школах Австрії, досліджено підготовку фахівців лісового господарства Австро-Угорщини (В. Голян, Л. Коритко, З. Подоляк та ін.). Науковці зазначають, що стійкий і динамічний розвиток суспільства можуть побудувати люди сучасно освічені, здатні гнучко й розумно реагувати на постійні зміни, які мають розвинене почуття відповідальності за свою долю і майбутнє своєї країни. Для цього сучасна вища освіта має формувати у здобувачів вміння швидко орієнтуватися в потоках інформації, створювати, будувати нові моделі – як пізнавальні (наукові гіпотези), так і прагматичні (практичні) інноваційні моделі нових систем: економічних, виробничих, технологічних, освітніх тощо.

Зміна соціально-економічного статусу України, інтеграція її у світовий освітній простір роблять все більш актуальною проблему якості підготовки фахівців до професійної діяльності у процесі лісівничої освіти, що і є **метою** нашого дослідження.

Виклад основного матеріалу. Реформування вищої школи, що почалася в кінці 80-х років ХХ ст., диктує необхідність докорінної зміни завдань, змісту і методів підготовки фахівця, співвіднесення їх із

завданнями і фундаментальними ідеями, властивими сьгоднішньому рівню розвитку науки і стану сучасного суспільства.

Етимологічно слово «реформування» утворено від французького *réformer*, латинського *reformatio*, що в перекладі означає – оновлення. Оновлення завжди передбачає зміни виду, тобто певних якостей конкретного предмета чи явища зі збереженням його основної сутності, призначення.

Педагогічне реформування зачіпає не тільки когнітивний, а й аксіологічний аспекти освітнього процесу (Картешкіна, 2009, с. 22).

Відсутність у науковій літературі загальноприйнятого визначення поняття «реформування» в освітньому процесі дає нам підставу ввести робоче визначення педагогічного реформування як компонента цілісного процесу забезпечення якості професійної підготовки майбутніх фахівців лісового господарства, яке визначатимемо як перетворення цього процесу для отримання більш якісного результату в системі вищої освіти, а також пошук шляхів підвищення якості їх підготовки. Під час формулювання даного визначення враховувалися ті кращі базові традиції, які склалися в педагогічній системі професійної підготовки фахівців лісового господарства.

Реформування вищої освіти в Україні – це і реалізація державної політики, спрямованої на кардинальні зміни в усій системі освіти, і приведення у відповідність системи освіти до нормативних і правових державних і міжнародних актів та стандартів. Ухвалення цілей і методів Болонського процесу визначили шляхи реформування освіти. Основними цілями є: порівнянність і визнання дипломів та кваліфікацій, забезпечення мобільності здобувачів і викладачів, зростання автономії і конкурентоспроможності завдяки інтеграції інтелектуального потенціалу.

Прагнення України до освітньої інтеграції в межах Болонської угоди передбачає розвиток академічної мобільності, упровадження системи академічних кредитів, активну участь здобувачів у якості рівноправних партнерів у процесі зближення і гармонізації систем вищої освіти країн Європи. Цей процес знайшов своє відображення в стандартах вищої освіти третього покоління, а також в урядовій ініціативі «Нова українська школа», сенс якої полягає в тому, щоб школа допомагала «розкрити особистісний потенціал».

У вищій лісівничій освіті процеси реформування та інтеграції значно активізували міжнародне співробітництво в професійній сфері.

Як зазначає І. Коляджин, лісівнича освіта в Україні останніми роками зазнала значної модернізації. Передовсім це стосується нових технологій навчання і посилення екологізації освіти всіх рівнів (Коляджин, 2019, с. 86).

В умовах кризової ситуації в лісовому господарстві України на всіх рівнях (соціально-економічному, технологічному, екологічному) з урахуванням нагальної потреби в подоланні суперечностей між екологічними, економічними й соціальними цілями та здійсненні ефективного, багатоцільового використання лісових ресурсів країни на основі принципу збалансованості неперервного лісокористування та лісовідновлення проблема підвищення рівня професійної підготовки кадрового забезпечення лісопромислового комплексу і якості вищої лісівничої освіти набуває фундаментального значення. Складність її розв'язання зумовлюється комплексністю та багатоаспектністю процесу модернізації професійної підготовки фахівців лісогосподарської галузі, що виявляються в адаптації системи вищої лісівничої освіти до актуальних соціально-економічних вимог, потреб суспільства і ресурсів держави, удосконаленні її нормативно-правової бази, поліпшенні її дидактичного, організаційно-методичного, матеріально-технічного забезпечення тощо (Подоляк, 2014, с. 153).

Сучасна стратегія ведення лісового господарства України, що втілюється в національній лісовій політиці, спрямована на розв'язання проблем функціонування лісового комплексу нашої держави, які загрожують руйнуванням лісових екосистем та втратою лісоресурсного потенціалу, шляхом запровадження принципів невиснажливого лісокористування та екосистемного підходу в процесі реформування і збалансованого розвитку лісового господарства, реалізації низки заходів для підвищення стійкості лісових екосистем до невинно зростаючого антропогенного навантаження, збереження їх біорізноманіття. Практичне впровадження таких пріоритетів державної лісової політики та нових принципів лісокористування і лісогосподарювання вимагає відповідного кадрового забезпечення галузі та ефективної системи їх професійної підготовки. Автор зазначає, що потребу в підготовці фахівців лісогосподарської галузі середньої (майстри, техніки лісового господарства) та вищої ланки (інженери, таксатори, керівники лісогосподарських структур), на які, власне, і покладається завдання практичного втілення нових пріоритетів лісової політики країни, забезпечує система вищої лісівничої освіти (Подоляк, 2016, с. 144).

В останні роки у зв'язку зі значною інтенсифікацією лісогосподарського і лісопромислового виробництва, переходом до ринкових умов лісогосподарювання, технічним переоснащенням підприємств галузі, визнанням лісів України одним із найголовніших сировинних ресурсів, а також різким зростанням їх соціальної значущості особливо гостро постала необхідність вдосконалити лісівничу освіту в

напрямі посилення підготовки фахівців лісового господарства як у якісному, так і в кількісному плані (Подоляк, 2016, с. 161).

Проведений огляд вітчизняної наукової літератури показав, що поняття «лісова освіта» та її зміст стосовно до підготовки майбутніх фахівців лісогосподарської галузі до теперішнього часу визначені не були.

Лісівнича освіта, на думку З. Подоляк, процес набуття знань, умінь, навичок з фахових дисциплін за рахунок навчання на базі закладів освіти. Її кінцевою метою є професійна підготовка майбутніх фахівців лісового господарства і формування світогляду сталого лісокористування (Почитаєва, 2012, с. 30).

Спираючись на думку педагогів лісових ЗВО і факультетів, а також новий державний стандарт вищої освіти за спеціальністю «Лісове господарство», ми зробили висновок про те, що поняття «лісівнича освіта» окреслює сферу діяльності, яка включає планування і здійснення охорони, захисту й відтворення лісів, їх використання, моніторинг стану, інвентаризації та кадастрового обліку в природних, техногенних та урбанізованих ландшафтах, управління лісами для забезпечення багатоцільового, раціонального, безперервного, невиснажливого використання лісів для задоволення потреб суспільства.

На сьогоднішній день у вітчизняній лісівничій освіті накопичений значний досвід у галузі професійної підготовки фахівців лісогосподарської галузі. Вивчення її змісту дозволило отримати уявлення про те, як у даний час відбувається реорганізація вищої лісівничої освіти в університетах України. До значущих прикладів успішної роботи можна віднести такі: підготовка фахівців за всіма основними програмами, включаючи фахові дисципліни: лісівництво, лісові культури, лісову таксацію, лісовпорядкування тощо; забезпечення участі здобувачів в госпдоговірних темах, що дозволяє на практиці здійснювати співпрацю з потенційними роботодавцями і орієнтувати майбутніх фахівців на набуття практичних навичок, які будуть затребувані в їх професійній діяльності.

У сучасній соціально-економічній ситуації вища освіта повинна належним чином відповідати запитам людини, суспільства й держави, обумовлених новими вимогами до рівня кваліфікації майбутніх фахівців лісогосподарської й інших галузей, зокрема вона має бути спрямована на підвищення якості підготовки фахівців лісової сфери, що володіють мобільністю, динамізмом, конструктивністю, самостійністю мислення й поведінки. На сьогодні це можливо лише за умови впровадження сучасних ідей і технологій освіти, які застосовують новітні вітчизняні та зарубіжні

психолого-педагогічні здобутки щодо активізації навчання як провідного принципу освітнього процесу (Виговська, 2012, с. 32).

Навчання в закладі вищої освіти лісотехнічного профілю спрямоване на формування висококваліфікованого, компетентного, конкурентоспроможного фахівця, успішного в професійній діяльності, здатного до творчої праці, який усвідомлює необхідність збереження довкілля і прагне до цього (Гриджук, 2018, с. 186).

Забезпечення якісної професійної підготовки майбутніх фахівців лісового господарства вбачається в створенні умов, що сприяють розвитку гуманістичного потенціалу індивіда, формуванню в його свідомості стійкої системи складових екологічного світогляду; виявляють передумови вміння конструктивного аналізу життєвих ситуацій і пошуку конкретних рішень проблем.

Становлення України в міжнародній спільноті передбачає якісні зміни у змісті і методах освіти, яка має орієнтуватись на пріоритети збалансованості в суспільному розвитку. Підготовка висококваліфікованих фахівців лісового господарства є одним із важливих і необхідних завдань екологічної освіти, засобом перебудови суспільства відповідно до вимог збалансованого розвитку (Марченко, 2018, с. 130).

Сформована система лісівничої освіти в цілому орієнтована на підготовку фахівців відповідної галузі та рівня кваліфікації в чітко сегментованій сфері професійної діяльності, у той час як вся світова і вітчизняна педагогічна громадськість підтвердила необхідність прийняття компетентнісного підходу в якості провідної стратегії вищої освіти.

Нормативне підґрунтя та основні аспекти формування ключових компетентностей здобувачів висвітлено в низці документів, серед яких Закони України «Про вищу освіту», «Про основні засади (стратегії) державної екологічної політики України на період до 2030 року, Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2021–2031 роки, Концепція екологічної освіти України, Національна рамка кваліфікацій, Національний освітній глосарій, Проект Тюнінг («Гармонізація освітянських структур в Європі») тощо.

Вивчення стану сучасної вищої лісівничої освіти з позиції розвитку професійних компетентностей показало, що вона потребує вдосконалення якості професійної підготовки майбутніх фахівців лісового господарства в сформованих соціально-економічних умовах у країні.

У дослідженні І. Коляджин викладено окремі аспекти сучасної системи лісівничої освіти в контексті світових трендів. Перспективними напрямками її є подальша екологізація знань для реалізації парадигми сталого розвитку, а також послідовне впровадження системи фахових навичок і знань,

компетентності, креативності, синтезу формальної та неформальної освіти від компетентнісної до ціннісної системи навчання. Необхідні подальші напрацювання в системі лісівничої освіти задля впровадження сучасних технологій навчання, зокрема з фундаментальних лісівничих наук, та запровадження мобільної платформи лісівничих дисциплін, аналогічної Prometheus. Доцільно опрацювати більш модифіковані програми формальної і неформальної освіти задля підсилення універсальності вищої лісівничої освіти, у якій поєднуються біологічна, інвайроментальна, технічна та економічна складові (Коляджин, 2019, с. 85).

Загалом, система лісівничої освіти повинна бути готова та реагувати належно на проблеми сталості, що існують нині та виникатимуть у майбутньому. Це потребує інтеграції освіти для сталого розвитку в навчальні програми та національні стандарти якості, а також формування відповідних системних показників, які встановлюють стандарти результатів навчання.

Інтенсивний розвиток науки і техніки в сучасній освіті призводить до необхідності постійного оновлення базових професійних знань фахівців лісогосподарської галузі, які набувають майбутні фахівців лісового господарства.

У курсі навчальних програм університетів лісівничого профілю, на думку І. Коляджин, варто передбачити читання лекцій і практичної підготовки з охорони природних екосистем різного рівня, превентивних заходів із їх збереження і охорони внаслідок зростаючого антропогенного впливу, технологій раціонального і природоощадного лісокористування та сучасних природоохоронних способів заготівлі деревини (Коляджин, 2019, с. 86).

Висновки. Отже, основними напрямками вдосконалення лісівничої освіти на найближчу перспективу необхідно вважати поглиблення екологізації знань задля наповнення екологічною компонентою змісту навчальних програм підготовки фахівців спеціальності «Лісове господарство». У цьому складному творчому процесі повинні брати консолідовану участь освітні заклади, владні структури, бізнес і громадянське суспільство.

Для роботодавців найбільш важливими є знання та вміння фахівця. Найціннішими універсальними навичками є: багатозадачність, критичне мислення й далекоглядність, креативність, вміння нестандартно мислити, вміння виконувати комплексні завдання, прагнення до вдосконалення і готовність навчатися, розвинені соціальні навички, вміння працювати в команді, навички самоорганізації, вміння ставити цілі й досягати їх.

Очевидно, що сучасна лісівнича освіта повинна підготувати здобувачів до життя в світі, який вимагає не тільки технічних знань і

навичок. Випускники повинні бути професійними лісівниками, але, крім того, їм необхідна здатність робити внесок у розвиток сільських районів, продовольчу безпеку, стале управління природними ресурсами.

Відтак, найбільш затребуваними проблемами, які потребують висвітлення у процесі підготовки майбутніх фахівців лісового господарства є: спільне управління лісовими ресурсами державним сектором і населенням; лісове господарство і його роль у збереженні та захисті біорізноманіття; ліси як місця відпочинку, зокрема екологічний туризм; партнерство з приватним сектором у дослідженні, управлінні й обробці деревини (цей пункт має юридичні наслідки для управління бізнесом); ліси як поглиначі вуглецю і міжнародні наслідки торгівлі квотами поглиначів вуглецю; надання інформації громадянському суспільству з питань лісу і лісового господарства; формування та реалізація лісової політики; навчання і тренінг по лісовому господарству для нетрадиційних цільових груп; взаємозв'язок із іншими секторами, такими як сільське господарство, управління природними ресурсами, освіта, туризм, інфраструктура і торгівля.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо в розкритті тенденцій лісівничої освіти в Україні та закордоном.

ЛІТЕРАТУРА

- Виговська, С. В., Виговський, А. Ю. (2012). Теоретико-методичні аспекти активізації навчально-пізнавальної діяльності майбутніх фахівців лісового господарства під час виконання лабораторних робіт. *Вісник Національного університету оборони України*, 3, 32-35 (Vyhovska, S. V., Vyhovskiy, A. Yu. (2012). Theoretical and methodological aspects of activating the educational and cognitive activities of future forestry specialists during laboratory work. *Bulletin of the National University of Defense of Ukraine*, 3, 32-35).
- Гриджук, О. Є. (2018). *Теоретико-методичні засади формування мовнокомунікативної компетентності майбутніх фахівців лісотехнічних спеціальностей* (дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.02). Херсон (Hrydzhuk, O. E. *Theoretical and methodological principles of formation of linguistic and communicative competence of future specialists in forestry specialties* (DSc thesis abstract). Kherson).
- Картешкина, О. Л. (2009). *Педагогическое обеспечение профессиональной подготовки будущих специалистов сельского хозяйства в региональном вузе* (дис. ... канд. пед. наук: 13.00.08). Благовещенск (Karteshkina, O. L. (2009). *Pedagogical support of professional training of future specialists of agriculture in regional high school*. (PhD thesis). Blahoveshchensk).
- Коляджин, І. Ф. (2019). Деякі особливості сучасної системи лісівничої освіти. *Науковий вісник НЛТУ України*, 29, 10, 85-88 (Koliadzhin, I. F. (2019). Some features of the modern system of forestry education. *Scientific Bulletin of NLTU of Ukraine*, 29, 10, 85-88).
- Марченко, Л. І. (2018). Педагогічні умови формування екологічної компетентності майбутніх спеціалістів лісового господарства. *Лісівнича освіта і наука: стан, пролеми та перспективи розвитку* (Малин, 22 бер. 2018 р.). Малин, 130-134 (Marchenko, L. I. (2018). Pedagogical conditions for the formation of ecological

competence of future forestry specialists. *Forestry education and science: state, problems and prospects of development (Malyn, March 22, 2018)*. Malin, 130-134).

Подоляк, З. (2014). Особливості професійної підготовки майбутніх фахівців лісгосподарської галузі у Віденському університеті природних ресурсів і прикладних наук. *Педагогіка і психологія професійної освіти*, 6, 153-166 (Podoliak, Z. (2014). Peculiarities of professional training of future specialists in the forestry industry at the Vienna University of Natural Resources and Applied Sciences. *Pedagogy and psychology of vocational education*, 6, 153-166).

Подоляк, З. Р. (2016). *Реформування лісгосподарської освіти в Австрії (друга половина XX – початок XXI століття)* (дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01). Дрогобич (Podoliak, Z. R. (2016). *Reforming forestry education in Austria (second half of the XX - early XXI century)* (PhD thesis). Drohobych).

Почитаева, М. В. (2012). *Подготовка будущих специалистов лесохозяйственного профиля к работе в системе дополнительного образования детей* (дис. ... канд. пед. наук: 13.00.08). Йошкар-Ола (Pochitaeva, M. V. (2012). *Preparation of future specialists of forestry profile to work in the system of additional education of children* (PhD thesis). Yoshkar-Ola).

Якименко, О. Г. (2012). Шляхи підготовки висококваліфікованих фахівців лісового господарства. *Наукові записки Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя. Серія: Психолого-педагогічні науки*, 3, 140-143 (Yakymenko O. G. Ways of training highly qualified forestry specialists. *Scientific notes of Nizhyn State University. Nikolai Gogol. Series: Psychological and pedagogical sciences*, 3, 140-143).

РЕЗЮМЕ

Хрик Василь. Современные проблемы лесоводческого образования в Украине.

В статье предпринята попытка осветить основные проблемы лесоводческого образования. Раскрыты основные направления совершенствования лесоводческого образования. Доказано, что наиболее востребованными проблемами, которые требуют освещения в процессе подготовки будущих специалистов лесного хозяйства являются: совместное управление лесными ресурсами государственным сектором и населением; лесное хозяйство и его роль в сохранении и защите биоразнообразия; леса как места отдыха, в том числе экологический туризм, предоставление информации гражданскому обществу по лесу и лесному хозяйству; формирование и реализация лесной политики; взаимосвязь с другими секторами, такими как сельское хозяйство, управление природными ресурсами, образование, туризм, инфраструктура и торговля.

Ключевые слова: лесоводческое образование, экологизация знаний, лесное хозяйство, лесная политика, природные ресурсы, реорганизация, лес, лесохозяйственная отрасль.

SUMMARY

Khryk Vasyl. Modern problems of forestry education in Ukraine.

The article attempts to highlight the main problems of forestry education. The main directions of improvement of forestry education are revealed: deepening of greening of knowledge for filling with ecological component of the maintenance educational programs of preparation of experts of a specialty "Forestry" at education institutions, power structures, business and civil society. It is investigated that the knowledge and skills of a specialist are the most important for employers; the most valuable universal skills: multitasking, critical thinking and foresight, creativity, the ability to think outside the box, the ability to perform complex tasks, the desire to improve and willingness to learn, developed social skills, teamwork, self-organization skills, ability to set goals and achieve them. It is established that

modern forestry education should prepare applicants for life in a world that requires not only technical knowledge and skills, but also the ability to contribute to rural development, food security, sustainable management of natural resources.

It is proved that the most popular problems that need to be covered in the process of training future forestry specialists are: joint management of forest resources by the public sector and the population; forestry and its role in the conservation and protection of biodiversity; forests as places of recreation, in particular ecological tourism; partnership with the private sector in wood research, management and processing (this item has legal implications for business management); forests as carbon sinks and the international implications of trade in carbon sinks; providing information to civil society on forestry; formation and implementation of forest policy; education and training in forestry for non-traditional target groups; linkages with other sectors, such as agriculture, natural resource management, education, tourism, infrastructure and trade.

Key words: *forestry education, knowledge greening, forestry, forest policy, natural resources, reorganization, forests, forestry industry.*

УДК 378+37.004

Жанна Чернякова

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

ORCID ID 0000-0003-4547-9388

DOI 10.24139/2312-5993/2021.05/223-235

ХАРАКТЕРИСТИКА СТРУКТУРНИХ КОМПОНЕНТІВ МОДЕЛІ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

У статті на підставі теоретичного аналізу виокремлено та схарактеризовано структурні компоненти інформаційно-комунікаційної компетентності, а саме: мотиваційно-ціннісний, когнітивний, операційно-діяльнісний, рефлексивний. Обґрунтовано й розроблено структурно-функціональну модель формування інформаційно-комунікаційної компетентності майбутнього вчителя сучасної української школи. Визначено та висвітлено структурні компоненти моделі формування інформаційно-комунікаційної компетентності майбутнього вчителя, які об'єднані в блоки: цільовий, змістовий, процесуально-діяльнісний і критеріально-результативний. З'ясовано та схарактеризовано педагогічні умови моделі формування інформаційно-комунікаційної компетентності майбутнього вчителя сучасної української школи.

Ключові слова: *інформаційно-комунікаційна компетентність, модель, структурні компоненти, педагогічні умови, сучасна українська школа.*

Постановка проблеми. Швидкий розвиток інформаційних технологій та імплементація компетентнісного підходу в освіту потребують реформування системи вищої педагогічної освіти та висувають нові вимоги до підготовки майбутніх фахівців із високим рівнем професійної компетентності, зокрема, інформаційно-комунікаційної. Пріоритетними напрямками модернізації вітчизняної освіти є впровадження нових державних освітніх стандартів, модернізація змісту освіти, зміна потреб особистості, підготовка конкурентоспроможних майбутніх спеціалістів на ринку освітніх послуг.